

Raadsinformatiebrief Oekraïne, crisisnoodopvang asielzoekers en huisvesting statushouders (nr. 2022- 03)

Datum:
7 november 2022

Onderwerp: Update opvang vluchtelingen Oekraïne, crisisnoodopvang asielzoekers en huisvesting statushouders

Ter attentie van: Gemeenteraad

Afzender: College van b en w

Geachte leden van de gemeenteraad,

In deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de stand van zaken rondom de tijdelijke opvang van vluchtelingen en huisvesting van statushouders. Op het gebied van de vluchtelingencrisis staat de Veilig- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden samen met de 15 gemeenten in de regio voor de volgende taakstellingen:

1. Realisatie van 2940 opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne;
2. Realisatie van 450 crisisnoodopvang plekken voor asielzoekers tot 1 januari 2023;
3. Versnelde huisvesting van statushouders voor eind 2022 (sturing verloopt via de provincie).

Hieronder vindt u eerst de stand van zaken voor wat betreft de opvang van Oekraïners. Daarna leest u hoe het gaat met de crisisnoodopvang (CNO) van asielzoekers in onze gemeente. Tenslotte informeren wij u kort over de huisvesting van statushouders.

1. Opvang vluchtelingen uit Oekraïne

Regionaal

Sinds begin maart organiseren gemeenten in de regio Gelderland-Midden op verschillende locaties noodopvang voor vluchtelingen uit Oekraïne. Als regio voldoen we nog niet aan de totale taakstelling (2940). Begin oktober waren er in de regio 1803 opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen (exclusief particuliere opvang). Dit loopt deze maand op tot bijna 2300 plekken. We bereiken met het huidige aantal locaties en de prognoses van nieuwe locaties de opdracht van 2940 regionaal helaas nog niet. De instroom van nieuwe vluchtelingen in Nederland is ongeveer 100 per dag. Dat betekent dat we snel een situatie krijgen dat er te weinig opvangplekken zijn. Per gemeente is op basis van het inwoneraantal bepaald welk aandeel zij van het totale aantal plekken moeten realiseren. Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-

Midden (VGGM) heeft opnieuw aan gemeenten gevraagd meer opvanglocaties aan te dragen.

Taakstelling gemeente Barneveld

De gemeente Barneveld voldoet ruimschoots aan de taakstelling in relatie tot het inwonersaantal van de gemeente. We vangen namelijk op gemeentelijke opvanglocaties 285 Oekraïners op, verdeeld over 5 locaties. De taakstelling is 238. Via de link [Opvang vluchtelingen uit Oekraïne | VGGM](#) komt u bij een dashboard dat de exacte aantallen van de opvang van vluchtelingen in onze regio per gemeente en in totaal weergeeft.

Gemeentelijke opvanglocaties in Barneveld

De gemeentelijke opvang van Oekraïners vindt plaats op vijf locaties:

- Groepsaccommodatie Corazon aan de Postweg in De Glind.
- Huize De Parel aan de Hunnenweg in Voorthuizen.
- Hooihuis en Dwarshuis, in de wijk Holzenbosch in Voorthuizen.
- In een kantoorpand aan de Veemweg (industrieterrein Harselaar).
- Gasthuisstraat 12a-20 in Barneveld.

Aan de Gasthuisstraat hebben 30 Oekraïners vorige week hun intrek genomen. Een deel van hen komt vanuit particuliere opvang in onze gemeente. De opvang bij de gemeentelijke locaties verloopt uitstekend. De vluchtelingen geven aan dat ze zich veilig voelen en hun draai gevonden hebben in de dagelijkse bezigheden (school, werk, huishoudelijke taken, enzovoorts).

Particuliere opvang

Daarnaast zijn er nog ongeveer 100 Oekraïners ingeschreven bij particulieren in de gemeente Barneveld. De afgelopen weken heeft de locatiemanager van de gemeentelijke locaties via mail en een whatsapp-groep contact opgenomen met alle particulieren die bij de gemeente bekend zijn. Hij heeft het aanbod gedaan om een persoonlijk gesprek te voeren over hoe het gaat. Drie van deze gezinnen hebben aangegeven graag in gesprek te gaan.

Onderwijs

In totaal gaan er inmiddels meer dan 140 Oekraïense kinderen naar school. Het blijft zowel bij het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs een uitdaging om nieuwe leerkrachten te vinden. De scholen blijven op zoek naar nieuwe leerkrachten, ook omdat er nog steeds kinderen bijkomen. Daarnaast wordt er momenteel gekeken of alle kinderen die in de gemeente Barneveld staan ingeschreven ook daadwerkelijk een schoolinschrijving hebben. Zo nodig wordt hierop actie ondernomen.

Primair onderwijs

Op dit moment volgen 70 kinderen primair onderwijs op de locatie Norschoten. De komende periode wordt er voor sommige kinderen toegewerkt naar een doorverwijzing naar een reguliere basisschool. In eerste instantie gaat het om de kleuters. Maar vervolgens zullen ook leerlingen waarvan de taalbeheersing voldoende is naar een reguliere basisschool gaan.

Voortgezet onderwijs

Momenteel zijn er 74 Oekraïense kinderen die op het ISK onderwijs volgen. Na de zomervakantie zijn zij voor dit onderwijs verhuisd naar de MBO-locatie aan de Zonnebloemstraat. Er komen nog steeds nieuwe kinderen bij. Daarom is deze locatie inmiddels ook te klein geworden voor de huidige groep kinderen. Zij zullen binnenkort verhuizen naar een kantoorpand aan de Burgemeester Kuntzelaan in Barneveld.

Leerlingenvervoer

De kinderen die naar het primair onderwijs gaan en op een gemeentelijke locatie verblijven, worden met een bus vervoerd van/naar school. Na de nodige startproblemen, verloopt dit vervoer nu voorspoedig. Leerlingen uit het voortgezet onderwijs gaan op eigen gelegenheid naar school.

IND sticker

Met een IND verblijfssticker kunnen Oekraïense vluchtelingen aantonen dat zij in Nederland mogen verblijven en werken zolang de Europese richtlijn Tijdelijke Bescherming van kracht is. De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) reikte deze stickers op afspraak op bepaalde plekken in het land uit aan Oekraïense vluchtelingen. In de gemeente Barneveld hebben alle Oekraïense vluchtelingen inmiddels een verblijfssticker opgehaald. De gemeente heeft gefaciliteerd in het vervoer naar de locaties van de IND. Dat gold voor de gemeentelijke opvanglocaties en voor een groot deel van de particuliere vluchtelingen. Voor nieuwe Oekraïense vluchtelingen die naar Nederland komen, blijft er vanaf november landelijk nog één locatie (in Amsterdam) beschikbaar. Zij kunnen daar individueel een afspraak maken om hun verblijfssticker op te halen.

Activiteiten voor de Oekraïners

Er zijn verschillende activiteiten waar de Oekraïense vluchtelingen aan mee kunnen doen. Zo zijn er op woensdagochtend ontmoetingsochtenden waar vluchtelingen elkaar kunnen treffen. Verder kunt u denken aan creatieve workshops, bootcamp sportlessen en lessen Nederlands. Op donderdagochtend kunnen de Oekraïners gratis kleding uitzoeken bij de speciale winkel van Barneveld helpt Oekraïne aan de Korenbloemstraat 12 in Barneveld. Daar vinden ook veel van de activiteiten plaats. Vluchtelingenwerk houdt wekelijks gedurende twee uur lang spreekuur in de opvanglocatie in De Glind. En op zondagen gaan verschillende Oekraïners naar kerken in Voorthuizen. Er is dan ook kinderopvang.

Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB)

De Richtlijn Tijdelijke bescherming (RTB) regelt dat vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland recht op opvang, medische zorg en onderwijs voor minderjarige kinderen hebben. De RTB geeft ook de mogelijkheid om te werken. De Europese Commissie heeft besloten dat de richtlijn wordt verlengd tot 4 maart 2024. Dit betekent dat Oekraïners zelf én mensen met een permanente verblijfsvergunning of asielvergunning in Oekraïne die naar Nederland zijn gevlucht, een jaar langer recht hebben op verblijf in Nederland. Iedereen die onder de RTB valt heeft recht op opvang, medische zorg, onderwijs voor minderjarigen en de mogelijkheid om te werken. De richtlijn kan nog een keer met een periode van een jaar worden verlengd. De tijdelijke bescherming eindigt als de maximale duur is verstreken of een veilige terugkeer naar Oekraïne mogelijk is.

Derdelanders

Het overgrote deel van de vluchtelingen uit Oekraïne zijn mensen met de Oekraïense nationaliteit. Dit geldt echter niet voor iedereen. Er zijn mensen die een tijdelijke verblijfsvergunning hadden in Oekraïne. Bijvoorbeeld omdat zij daar studeerden of werkten. Dat zijn 'derdelanders'. In Nederland vallen zij sinds 19 juli 2022 niet langer onder de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB). Dit geldt voor alle zogeheten 'derdelanders', dus ongeacht of zij rechtstreeks uit Oekraïne komen, in hun eigen land zijn geweest of via een ander EU-land komen. De reden dat deze regels zijn verscherpt is, dat er eerder dit jaar een toename is gezien in het aantal derdelanders dat naar Nederland komt.

Er zijn twee groepen:

1. Derdelanders met een tijdelijke verblijfsvergunning die naar Nederland vluchtten en zich in Nederland **niet** voor 19 juli 2022 hebben ingeschreven in

het BRP. Voor hen geldt dat zij **niet** onder de richtlijn vallen. Zij kunnen geen aanspraak maken op opvang, medische zorg onderwijs en de mogelijkheid om te werken en konden vanaf 19 juli niet meer worden ingeschreven in het Brp. In onze gemeente hebben we geen Oekraïense vluchtelingen gehad waarbij dit speelde.

2. Derlanders met een tijdelijke verblijfsvergunning die vanuit Oekraïne naar ons land gevlucht zijn en zich voor 19 juli 2022 in onze gemeente in het BRP hebben ingeschreven. Zij vallen **wel** onder de richtlijn, maar uiterlijk tot 4 maart 2023. Dit betekent dat zij na die datum geen recht meer hebben op opvang, leefgeld of niet meer mogen werken. De verlenging met een jaar geldt voor hen dus niet. Vluchtelingenwerk is landelijk aangewezen om voorlichting te geven aan derdelanders die vanaf 4 maart 2023 niet meer onder de RTB vallen. Zij krijgen informatie over de wijzigingen, over ondersteuning bij terugkeer naar het land van herkomst en over mogelijkheden om op een andere wijze aanvraag te doen voor verblijf in Nederland. Het betreft in onze gemeentelijke opvanglocaties slechts 2 personen.

Kosten opvang Oekraïners

De noodzakelijke kosten voor de opvang van en overige ondersteuning aan Oekraïners worden in principe volledig vergoed door het Rijk. Er lopen verschillende regelingen waarbinnen we dekking kunnen aanvragen of kosten kunnen declareren. Op dit moment hebben wij rondom de opvang en ondersteuning van Oekraïners tot 1 november 2022 een bedrag uitgegeven van ongeveer € 2.300.000. Het grootste deel van de kosten zit in het huren van opvanglocaties en het bieden van leefgeld.

2. Crisisnoodopvang asielzoekers

Inmiddels zijn we bijna halverwege de periode van crisisnoodopvang van asielzoekers in Voorthuizen. Ongeveer 80 vluchtelingen hebben hun tijdelijke intrek genomen in de cabins die geplaatst zijn. De meeste van hen komen uit Syrië. Er is niet veel verloop; bijna alle bewoners zitten er al vanaf de eerste dag dat de opvang in Voorthuizen startte. De crisisnoodopvang op vakantiepark Ackersate stopt op 30 december 2022. Het COA plaatst de vluchtelingen dan in (een) andere opvanglocatie(s). In de dagen na 30 december worden de tijdelijke woningen van het vakantiepark weggehaald.

Draagvlak

Bij aanvang van de crisisnoodopvang klonken er bezorgde geluiden van omwonenden en vakantiegangers van vakantiepark Ackersate. Inmiddels kunnen we constateren dat de crisisnoodopvang goed verloopt. Inmiddels geven de omwonenden aan dat zij geen overlast ervaren. Uit navraag bij de directeur van Ackersate bleek, dat ook de (vaste) gasten van het vakantiepark geen problemen of klachten over de vluchtelingen hebben gemeld. Twee vaste gasten gaven aan in de Kerstvakantie te willen komen, maar last te hebben van de stroomvoorziening van de crisisnoodopvang (een aggregaat) die dicht bij hun accommodatie staat. De directeur van Ackersate heeft deze gasten in goed overleg voor die periode een andere locatie op het park aangeboden. Deze vaste gasten zijn tevreden met het geboden alternatief. Wij zijn blij dat de omwonenden en de parkgasten de vluchtelingen de kans hebben gegeven om te aarden op hun tijdelijke verblijfplek.

Op en om de opvanglocatie

Tijdens de informatieavonden voorafgaand aan de crisisnoodopvang duiden de aanwezigen de Brugveenseweg aan als onveilig. Het was er donker en de vluchtelingen zouden er langs de weg gaan lopen. Voor ieders veiligheid heeft de gemeente tijdelijk extra verlichting langs de weg geplaatst. Verder is op verzoek van

omwonenden het parkeerverbod aan één kant van de weg tijdelijk uitgebreid naar beide zijden van de weg. En daarnaast worden de zwarte doeken op het hekwerk dat de crisisnoodopvang scheidt van het vakantiepark inmiddels afgewisseld met doeken waarop afbeeldingen van natuur staan. Dit wordt als veel vriendelijker ervaren. Voor de vluchtelingen zijn er de afgelopen tijd ook enkele voorzieningen getroffen. Er is een overkapping van doek geplaatst vóór de eetzaal. Zo hebben de vluchtelingen iets meer ruimte. Ook is er een tent geplaatst op het terrein om een deel van de activiteiten in te kunnen doen bij slecht weer. De bewoners van de crisisnoodopvang mogen officieel geen bezoek ontvangen op de locatie. Af en toe komen er wel bezoekers. Zij moeten dan bij de beveiliging blijven. Daar staat een picknickbank. Op korte termijn wordt daar nog een tent overheen geplaatst. Zo heeft het bezoek ook bij slecht weer een beschutte plek.

Hulp vanuit de samenleving

Het is geweldig om te zien hoeveel vrijwilligers van kerken, de moskee en andere organisaties een bijdrage leveren aan het welzijn van de vluchtelingen. Bij aanvang heeft een groep inwoners de woningen schoongemaakt en alle bedden opgemaakt. Er zijn mensen die wekelijks voor de locatie boodschappen doen. Zo zijn toiletartikelen en dergelijke altijd voorradig voor de tijdelijke bewoners. Ook hebben vrijwilligers meerdere malen gezorgd voor vervoer naar de winkel van Barneveld Helpt Oekraïne. Daar konden de vluchtelingen hun korte broeken en open schoenen gratis vervangen door ingezamelde warmere kleding en schoenen. Verder is er een activiteitenprogramma opgesteld om de vluchtelingen regelmatig iets te doen te geven.

Activiteitenprogramma

Regelmatig zorgen vrijwilligers en organisaties zoals bijvoorbeeld Be Active & Creative en Welzijn Barneveld voor activiteiten waar de vluchtelingen aan mee kunnen doen. Dit biedt hen structuur en een aangename invulling van een deel van de dag. U kunt dan denken aan voetballen onder begeleiding, creatieve activiteiten en taallessen via Taalmaatje. Een groep van ongeveer 25 mannen gaat wekelijks naar de moskee voor het gebed. Over het algemeen waarderen de deelnemers de activiteiten. De vrijwilligers en organisaties zetten zich geweldig in. Zij verwonderen zich af en toe over de cultuurverschillen. Zo staat er bijvoorbeeld een activiteit gepland op een bepaald tijdstip. De groep komt dan soms veel later bij de activiteit aan. Of de deelnemers willen de activiteit anders insteken. In veel gevallen is dat geen probleem en gaan ze daarna gemotiveerd aan de slag. In sommige gevallen is er bijvoorbeeld een sporthal gereserveerd op het bewuste tijdstip en is het niet mogelijk om naar een later tijdstip te verplaatsen of uit te lopen. De gebiedsregisseur van de gemeente is de schakel tussen de vluchtelingen en de vrijwilligers en organisaties. Hij zorgt ervoor dat alles zo soepel mogelijk verloopt, ook als het gaat om deze cultuurverschillen. De begeleiders van de activiteiten geven nog steeds aan dat het ze voldoening geeft om de vluchtelingen te helpen bij hun dagbesteding.

Veiligheid

De samenwerking met en tussen de politie, beveiliging en boa's verloopt goed. Met de politie en de boa's hebben we afgesproken dat zij regelmatig een extra rondje maken in de buurt van de opvanglocatie. Ook de wijkagent komt regelmatig even op de locatie kijken hoe het gaat. Hij geeft aan dat alles rustig verloopt. Zoals in elke samenleving waar mensen dicht bij elkaar leven, is er wel eens onenigheid. Zo ook bij deze vluchtelingen. Maar dat heeft nauwelijks geleid tot overlast. Wij hebben beloofd dat asielzoekers die zorgen voor duidelijke overlast of de regels overtreden, terug naar Ter Apel of naar een andere opvanglocatie van het COA worden gestuurd. Dat is enkele keren gebeurd, na bijvoorbeeld middelen-misbruik op de locatie. Daarmee werd voorkomen dat omwonenden of vaste gasten van het vakantiepark hiervan overlast ondervonden.

Kosten Crisisnoodopvang (CNO) Asiel

Het Rijk vergoedt de kosten van de crisisnoodopvang. Dat gebeurt op basis van een vast bedrag van 100 euro per dag per bezette opvangplek óf door de declaratie van alle werkelijke kosten bij het COA. Wij zullen deze kosten aan het einde van de verblijfsperiode declareren. Dan bepalen we welke van de twee declaratiemogelijkheden het meest passend is. Tot 1 november hebben wij een bedrag van ongeveer € 475.000 uitgegeven. De meeste kosten zijn bij de opstart gemaakt. Denkt u hierbij aan het huren en plaatsen van de units en alle spullen die nodig zijn om een crisisopvang te laten draaien. De personeelskosten van de locatiemanagers die op de locatie werken worden rechtstreeks door het Rijk betaald. De kosten die de komende periode nog worden gemaakt zullen met name maaltijden, activiteiten, vervoer, beveiliging en het doorrekenen van de interne personeelskosten van de gemeente betreffen.

3. Huisvesting statushouders

De taakstelling in de tweede helft van 2022 voor de gemeente Barneveld voor het huisvesten van mensen met een verblijfsvergunning (statushouders) bedraagt 46. Die taakstelling gaan we deze maand halen. Daarmee is het totale aantal van 80 voor 2022 gerealiseerd. In 2023 moet de gemeente Barneveld 73 statushouders van huisvesting voorzien. Het verzoek is of we van dit aantal van 73 personen er 23 versneld, nog dit jaar, kunnen huisvesten. Inmiddels hebben we voor 12 personen van die groep een plekje gevonden om te wonen. We zijn tevreden met het feit dat we al aan de taakstelling van 2022 hebben voldaan en alvast een deel van de taakstelling van volgend jaar gerealiseerd hebben in 2022. Om aan de versnelling te kunnen voldoen, moeten er in november en december dus nog 11 statushouders gehuisvest worden. Of dit lukt, is mede afhankelijk van het beschikbaar en gereed zijn van woningen. Daarbij spelen planning, beschikbaarheid van materialen en menskracht een rol. Zoals bekend is dit in de woningbouwsector een uitdaging. We doen ons uiterste best om de versnelling volledig te realiseren.

Communicatie

In deze raadsinformatiebrief vond u informatie over de opvang van Oekraïners, de crisisnoodopvang van asielzoekers en de huisvesting van statushouders. Mogelijk heeft u nog vragen. U vindt achtergrondinformatie op www.barneveld.nl/oekraïne en op www.barneveld.nl/crisisopvang. We actualiseren deze pagina's wanneer er wijzigingen zijn. Inmiddels maken inwoners nauwelijks meer gebruik van de speciale e-mailadressen oekraïne@barneveld.nl en noodopvang@barneveld.nl. Als de antwoorden op uw specifieke vragen niet op de website vermeld staan, kunt u als raadslid via de reguliere werkwijze bij uw griffier terecht.

Tenslotte

Tenslotte willen wij opmerken dat we er trots op zijn dat de gemeente Barneveld een aanzienlijke bijdrage in de regio levert aan de opvang van mensen in nood. Het omzien naar elkaar en zorgen voor mensen in nood is een wezenlijk onderdeel van onze waarden en normen. Dat is ook de reden dat u ervoor heeft gekozen om, los van de crisisnoodopvang, ook een asielzoekerscentrum voor 5 jaren in de gemeente te realiseren. Deze maand komen we bij u terug met verdere informatie over dat onderwerp.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

W. Wieringa
secretaris

J.J. Luteijn
burgemeester

